

Rauwvleesvoeding voor de hond

2. Risico's op voedingsfouten

RONALD JAN CORBEE¹, ROLF NIJSSE², PAUL OVERGAUW³, TJALLING HUISMAN⁴, ESTHER HAGEN-PLANTINGA⁵

Inleiding

Dit artikel is het tweede artikel in een serie van vier over rauw vleesvoeding voor de hond. Dit artikel gaat in op de mogelijke voedingsfouten.

Nutritionele kwaliteit van voeding met veel rauwe dierlijke producten

Een belangrijk criterium van goede voeding of een goed rantsoen is dat het compleet is zodat het dier alle benodigde nutriënten tot zijn beschikking heeft. Volgens de EU-richtlijn 70/524 mag een hondenvoeder compleet worden genoemd als het voldoende essentiële nutriënten bevat. De commerciële voeders die worden verkocht als complete of volledige voeding, dienen aan deze eis te voldoen. Richtlijnen over de aanbevolen nutriëntensamenstelling van complete honden- en kattenvoeding zijn onder andere terug te vinden in de FEDIAF- en AAFCO-normen. Voor de zelf samengestelde diëten geldt deze richtlijn niet. Algemeen wordt bij het zelf samenstellen uitgegaan van het feit dat een gevarieerd dieet ook een compleet dieet zal zijn. Bij BARF-diëten wordt meestal uitgegaan van een hoeveelheid vleesbot, spiervlees, orgaanvlees en eventueel een groentemix (zie artikel 1 van deze serie, TvD juni 2016). Spierweefsel en

orgaanweefsel zijn bepaald niet geschikt als enig bestanddeel van een rantsoen. Spierweefsel is arm aan calcium, natrium, vitamine A en D, en is ook arm aan vezels. Dierlijke vezel, uit onder andere bindweefsel, huid en haar, draagt in belangrijke mate bij aan een gezonde darmflora van de cheetah en het is aannemelijk dat ditzelfde van toepassing is bij andere carnivoren (22). Lever is eveneens arm aan calcium maar wel weer rijk aan ijzer en vitamine A. Dat geldt dan weer niet voor organen als de pens of bijvoorbeeld de longen. Daarbij komt dat sommige organen, zoals de longen maar ook bijvoorbeeld uierweefsel, vrij rijk aan bindweefsel kunnen zijn wat ze slechter verteerbaar maakt. Dit levert echter wel weer een bijdrage aan de vezelfractie (78). Wanneer we rauwvleesvoedingen, zoals gepropageerd door Lonsdale, Billinghurst en Eliassen, nader bekijken is het ook niet nodig de eigenschappen van uitsluitend spierweefsel of de vergelijkbaarheid te beoordelen. Alle aanhangers propageren in essentie toch het voeren van zoveel mogelijk van het gehele dier inclusief de botten. Opvallend is dat de stromingen van Billinghurst en Eliassen ook gepureerde groente en fruit propageren, terwijl dit bij de wolf niet standaard in het dieet aanwezig is.

Theoretisch gezien zou het voeren van gehele dieren aan carnivoren de voedingsbehoefte moeten dekken. Een probleem is echter dat er nauwelijks gegevens zijn die betrekking hebben op de nutritionele samenstelling van gehele dieren. Over de samenstelling van gehele vis is slechts één publicatie te vinden (7) en over de samenstelling van gehele zoogdieren iets meer (18, 23, 37). Het aantal waarnemingen waarop de gepubliceerde nutritionele waarden betrekking hebben, is vaak zeer gering en bovendien zijn de gegevens gedurende

¹ Dept. Geneeskunde van Gezelschapsdieren, Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht. Correspondierend auteur: r.j.corbee@uu.nl.

² Klinische Infectiologie, Dept. Infectieziekten & Immunologie, Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht.

³ IRAS, Div. Veterinaire Volksgezondheid, Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht.

⁴ Hogeschool Van Hall Larenstein, Leeuwarden.

⁵ Dept. Gezondheidszorg Landbouwhuisdieren, Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht.

Foto Margriet Nijenhuis

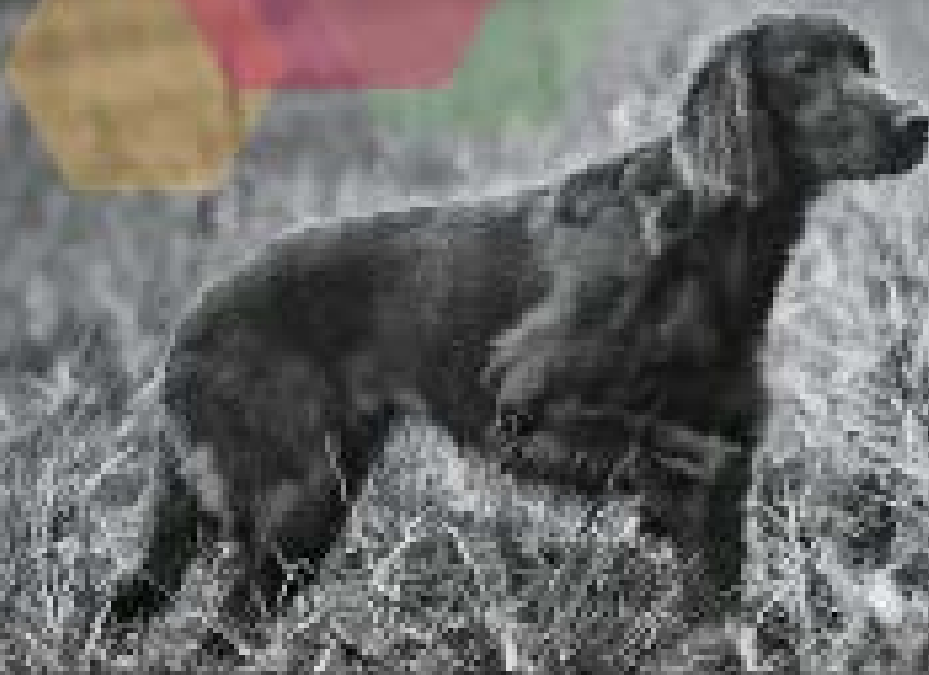
Het voeren van huisdieren heeft nogal wat haken en ogen.

een korte periode verzameld. Deze gegevens zijn, hoewel waardevol omdat er verder niets is gepubliceerd, dus niet meer dan een indicatie vanwege het gebrek aan representativiteit. Overigens werd in onderzoek geconstateerd dat gehele kwartel, cavia en muis voor carnivoren soms te weinig vitamine E bevat en in dit onderzoek in alle gevallen te weinig mangaan en koper (37). Bovendien kunnen in het wild gevangen dieren een andere samenstelling hebben dan de commercieel gehouden prooidieren. Dit is mede afhankelijk van het voedingspatroon van het prooidier. Verder consumeren honden in het wild een niet-verbloed dier, terwijl de dieren voor humane consumptie wel eerst verbloed worden. Afgezien van het bovenstaande bestaat er natuurlijk altijd een risico dat een hond de aangeboden complete dieren of de zorgvuldig samengestelde mengsels van allerlei dierenonderdelen niet gelijkmatig opneemt. Relatief grote hoeveelheden vet en/of bindweefsel kunnen dergelijke voeding dan verder uit balans

brenge. Tot slot dient te worden opgemerkt dat diereigenaren die hun huisdieren rauw vlees voeren vaak genegen zijn de voor het wilde dier essentiële onderdelen van het karkas, zoals delen van de huid, hersenen en ruggenmerg uit de maaltijd weg te laten, waardoor eveneens de nutritionele compleetheid van het karkas in het geding komt. (Huid en haar als dierlijk vezel, hersenen en ruggenmerg als bron van aminozuren). Tenslotte is het ook nog zo dat voedingsadviezen moeten worden opgevolgd. Behalve nutritioneel verantwoord moeten ze ook niet te gecompliceerd zijn en weinig ruimte bieden voor te veel eigen interpretatie. Wanneer een advies van bijvoorbeeld 20 procent orgaanweefsel in een dieet wordt opgevolgd maakt het nogal wat uit of dat weefsel bestaat uit lever, pens of long.

Veel van de op internet te vinden recepten zijn dan ook multi-deficiënt (109). De meest voorkomende deficiënties zijn Ca, Cl, I, K, P, Se, Zn, Mn

DE NIEUWE GENERATIE VOEDING
 VOOR DE CARNIVOOR

DE NIEUW EREKENING VAN DE NIEUWE VOEDING CONCEPT

ACTOOP ADULT HPM is een nieuwe generatie voeding die aansluit bij het instinct en de natuurlijke behoefte van de hond en kat. Het wordt bereid uit een premium voedingsmiddelen die bereid zijn op een laag koolhydraat - hoog vetten formulering. De hoeveelheid proteïne en koolhydraat is significante verlaagd en vervangen door een hoog gehalte aan vetten die meer dan 50% van de energieverbruik mogelijk stellen samen met de natuurlijke behoeften van een carnivoor. Verwijzen naar onze website voor meer informatie selectie van unieke ingrediënten en ondersteuning van een goede conditie en gezondheid.

V. BLOK, THE ACCOUNTANT AMSTERDAM
 HAAK I. BLOK, THE B

ACTOOP ADULT HPM is een handelsmerk van HPM, een bedrijf dat geassocieerd is met de distributie van voeding en voeding.

en vitamine A, D en E (44,64,79). Meestal komen deze deficiënties niet duidelijk klinisch tot uiting en blijft er sprake van een subklinische deficiëntie die hooguit tot uiting komt als een verhoogde kans op ziekte, onvruchtbaarheid of slechte huid- en vachtconditie, wat niet altijd wordt opgemerkt door de eigenaar (eigen waarneming). Daarnaast komen klassieke voedingsgerelateerde aandoeningen voor bij dieren die een zelfbereid dieet krijgen, zoals taurinedeficiëntie, steatitis door vitamine E deficiëntie, en vitamine A intoxicatie bij de kat, alimentaire secundaire hyperparathyreoïdie door calciumgebrek bij hond en kat, evenals nieuwe ziekten zoals hyperthyreoïdie bij de hond door het voeren van BARF-diëten en/of gedroogde strottenhoofden waarin schildklierweefsel aanwezig was (58). Door het geven van een teveel aan calcium of maaltijden met een scheve calcium-fosforratio komen groeipijnen ook weer regelmatig voor (eigen waarneming en Hazewinkel TvD okt 2005: 591). Zoals bekend is de bandbreedte voor calcium bij snelgroeiende pups van grote hondenrassen erg nauw en wordt met onnauwkeurige recepten al snel een disbalans bereikt (101). Het weglaten van een vitamine-mineralensupplement uit een samenstelling door eigenaren, omdat dat een 'niet natuurlijk' onderdeel is van het recept, draagt ook bij aan het voeren van deficiënte diëten (125).

Enzymen en probiotica in rauw voedsel zouden helpen bij de vertering van rauw vlees (33). Dit wordt echter niet onderbouwd door wetenschappelijk bewijs. Omdat deze enzymen eiwitten zijn, zullen de meeste hiervan in de maag worden verkleind/verteerd, waardoor ze waarschijnlijk niet meer werkzaam zullen zijn. Bovendien heeft de hond deze enzymen niet nodig, omdat de hond deze zelf kan maken en de expressie van deze enzymen kan aanpassen afhankelijk van het dieet (102).

Vleesbot wordt gezien als de ideale tandenborstel voor de hond (70). Met de introductie van brokken en blikvoeding is de incidentie van parodontitis bij honden en katten toegenomen. Bovendien blijkt uit onderzoek dat in het wild levende dieren minder last hadden van deze ziekte, waarschijnlijk vanwege het rauwvleesdieet (107). In datzelfde onderzoek bleek ook dat honden die werden gevoerd met rauwe karkassen wel vaker last hadden van tandfracturen. Het risico op tandfracturen en parodontale ziekten is ook groter als de calciumvoorziening niet optimaal is, met als mogelijk gevolg alimentaire secundaire hypoparathyreoïdie (84, 114). Een studie bij wilde

katten gaf te zien dat deze katten net zoveel parodontale problemen hadden in vergelijking met de huiskatten, en concludeerde dat het natuurlijke dieet de wilde kat dus allerminst beschermde tegen parodontale problemen (17).

Gezondheidsrisico's van diëten met veel rauwe dierlijke producten

Hoewel de benadering 'geef een carnivoor een carnivoor dieet' enigszins hout lijkt te snijden, is er afgezien van de onzekerheden over de samenstelling mogelijk nog een bezwaar. Het dieet van wolven in de vrije natuur is zonder twijfel gemiddeld zeer geschikt voor het in stand houden van een wolf.

Het is echter ook zo dat in de vrije natuur een wolf niet een net zo hoge levensverwachting heeft als de gemiddelde huishond. Aandoeningen die met stijgende leeftijd vaker voorkomen en aanpassingen vragen in bijvoorbeeld het eiwit- en fosforgehalte zullen bij wolven vermoedelijk zeldzaam zijn. De geschiktheid van de voedingen voor oudere, niet-gezonde dieren zou op dit aspect nog eens bekeken moeten worden. Tegen het voeren van botten wordt vaak ingebracht dat dit kan leiden tot verstikking, beschadiging van het spijsverteringskanaal en verstopping (46). Ook Lonsdale maakt hier melding van, maar geeft aan dat de botten niet te klein mogen zijn, en ook niet te grof. Het koken van bot is ook geen goed idee, omdat de botten hierdoor sneller versplinteren (70). Er is echter geen literatuur dat iets vermeldt over de frequentie van dit soort problematiek. De problemen die hondeneigenaren met deze diëten ervaren zijn ook nooit systematisch geëvalueerd. Het voeren van rauwe dierlijke producten brengt wel risico's mee met betrekking tot microbiologische besmetting, zowel voor de omgeving van de hond als voor het dier zelf. Een voorbeeld is Salmonellaproblematiek bij met rauw vlees gevoerde windhonden. Hoewel de dieren zelf niet ziek werden bleken Salmonellabacteriën verspreid te worden via vliegen in de kennels (117). Onderzoek naar risico's op Salmonellabesmetting zijn verder gedaan door onder meer Joffe et al (56), Weese en Rousseau (123) en Finley et al (39,41,43). Deze onderzoeken geven voldoende aanleiding om met enige zorg naar het risico van Salmonella te kijken (zie de volgende artikelen van deze serie). ●

Literatuur

Zie apart overzicht op de TvD site (verdieping)..